

Λατινικά

θεωρητικής κατεύθυνσης

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

A.1

Όλα είναι άθλια στους εμφυλίους πολέμους, αλλά τίποτα δεν είναι πιο άθλιο από την ίδια τη νίκη· αυτή κάνει τους νικητές αγριότερους και πιο αχαλίνωτους από ό,τι συνήθως, ώστε, ακόμη κι αν δεν είναι τέτοιοι από τη φύση τους, να εξαναγκάζονται να είναι από ανάγκη. Πράγματι (γιατί) οι εκβάσεις των εμφυλίων πολέμων είναι πάντοτε τέτοιες, ώστε όχι μόνο να γίνονται αυτά, τα οποία θέλει ο νικητής, αλλά ακόμη, ώστε ο νικητής να κάνει το χατίρι εκείνων με τη βοήθεια των οποίων κερδήθηκε η νίκη.

Ενεργώντας κάτω από την επιρροή αυτών πολλοί, όχι μόνο αχρείοι αλλά και άπειροι, εάν τον είχα τιμωρήσει, θα έλεγαν ότι έγινε αυτό με σκληρότητα και τυραννικά. Τώρα καταλαβαίνω ότι, εάν αυτός φτάσει στο στρατόπεδο του Μανλίου, όπου κατευθύνεται, κανείς δε θα είναι τόσο ανόητος, που να μη βλέπει ότι έγινε συνομοσία, κανένας τόσο αχρείος, που να μην το ομολογήσει.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

B.1

bellis civilibus: **bellum civile**

miserius: **miserrimum**

ipsa: **ipsum**

victores: **victoribus**

ferociore: **feroci**

tales: **talis**

exitus: **exitu**

iis: **earum**

auxilio: **auxilium**

auctoritatem: **auctoritas**

multi: **plus**

huic: **huic**

castra: **castrorum**

stultum: **stultam**

Σ σύγχρονο

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ

ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ-ΘΕΤΙΚΗ-ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ
ΕΤΑ.Λ

B.2

reddit: **reddidisti**

sint: **sunto**

cogantur: **cogeretur**

fiant: **faciendum**

velit: **vult**

obsequatur: **obsequentur**

parta sit: **peperisti**

animadvertissem: **animadversum/ animadversu**

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2013

Ενδεικτικές Απαντήσεις

dicerent: **dixerint**
intellego: **intellexisse**
pervenerit: **perveniebatis**
intendit: **intende**
videat: **vidissemus**
fateatur: **fatebuntur**

Γ1α.

miserius: είναι **κατηγορούμενο** στο **nihil** μέσω του εννοούμενου ρήματος **est**
ferociores: είναι **κατηγορούμενο** στο **victores** μέσω του **reddit**
bellorum: είναι **γενική υποκειμενική** στο **exitus**
iis: είναι **αντικείμενο** στο ρήμα **obsequatur**
id: είναι **υποκείμενο** στο απαρέμφατο **factum esse** (ετεροπροσωπία)
fore: είναι **ειδικό απαρέμφατο** και **αντικείμενο** του ρήματος **intellego**
coniurationem: είναι **υποκείμενο** στο απαρέμφατο **esse factam** (ετεροπροσωπία)

Γ1β. in bellis, quae civilia sunt

Γ1γ. Cicero scripsit bellorum civilium exitus tales esse semper, ut non solum ea fierent, quae vellet victor, sed etiam ut victor obsequeretur iis, quorum auxilio victoria parta esset

Γ2α. etiamsi natura tales non sint:

Είναι μία δευτερεύουσα επιρρηματική **παραχωρητική** πρόταση. Εισάγεται με τον παραχωρητικό σύνδεσμο **etiamsi** και εκφέρεται με Υποτακτική γιατί εκφράζει μια υποθετική κατάσταση που ακόμη κι αν δεχτούμε ότι αληθεύει δεν αναιρεί το περιεχόμενο της δευτερεύουσας πρότασης που προσδιορίζει (ut necessitate esse cogantur). Ειδικότερα εκφέρεται με **Υποτακτική Ενεστώτα (sint)** διότι εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου (**cogantur**) και εκφράζει το σύγχρονο στο παρόν.

Γ2β. quae velit victor:

Είναι μια δευτερεύουσα αναφορική επιθετική προσδιοριστική στο **ea** της δευτερεύουσας πρότασης «ut non solum ea fiant». Εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία **quae** και εκφέρεται με Υποτακτική λόγω έλξης προς την Υποτακτική της συμπερασματικής πρότασης. Ειδικότερα εκφέρεται με **Υποτακτική Ενεστώτα (velit)** γιατί εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου (**fiant**) και εκφράζει το σύγχρονο στο παρόν.

Γ2γ.

si iste in Manliana castra pervenerit: εξαρτημένος υποθετικός λόγος

- Υπόθεση: **si iste pervenerit**: (**si** + υποτακτική Παρακειμένου)

- Απόδοση: **neminem tam stultum fore neminem tam improbum (fore)** (απαρέμφατα Μέλλοντα)

Ανεξάρτητος υποθετικός λόγος:

- Υπόθεση: **si iste in Manliana castra pervenerit** (**si** + οριστική Συντελεσμένου Μέλλοντα)

- Απόδοση: **nemo tam stultus erit nemo tam improbus (erit)** (οριστική Μέλλοντα)

Ο υποθετικός λόγος εκφράζει **Υπόθεση ανοικτή για το μέλλον (προσδοκώμενο)**

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2013

Ενδεικτικές Απαντήσεις

Μετατροπή σε Υπόθεση δυνατή ή πιθανή στο παρόν- μέλλον:

si iste in Manliana castra **perveniat** (si + υποτακτική Ενεστώτα στην υπόθεση)
nemo tam stultus **sit** nemo tam improbus (**sit**). (υποτακτική Ενεστώτα στην απόδοση).

Επιμέλεια: Μαρκούρης Ι.

ΣΧΟΛΙΟ

- ✓ Τα θέματα των εξετάσεων στο μάθημα των Λατινικών Θεωρητικής κατεύθυνσης κρίνονται σαφή και ταυτόχρονα απαιτητικά καλύπτοντας έτσι ένα αρκετά μεγάλο φάσμα της εξεταστέας ύλης. Ειδικότερα, τα δύο αποσπάσματα που δόθηκαν για μετάφραση δεν παρουσίαζαν ιδιαίτερες δυσκολίες κατά την απόδοσή τους στα νέα ελληνικά.
- ✓ Στο πρώτο μέρος των θεμάτων που αφορά στην εμπέδωση της γραμματικής, οι παρατηρήσεις Β. 1 και Β. 2 δεν εμφάνιζαν ιδιαίτερες δυσκολίες και οι υποψήφιοι μπορούσαν άνετα να τις απαντήσουν. Το θέμα Γ. 1. β, χρειαζόταν ιδιαίτερη προσοχή δεδομένου ότι η συγκεκριμένη άσκηση αποτελεί τμήμα της θεωρίας που διδάσκεται στη Β' Λυκείου. Ιδιαίτερη προσοχή από τους υποψηφίους απαιτούσαν και τα θέματα Γ. 1. γ και Γ. 2. γ του συντακτικού, γιατί ζητούσαν τη μεταφορά μιας περιόδου στον πλάγιο λόγο και τη μετατροπή ενός πλάγιου υποθετικού λόγου σε ευθύ και στη συνέχεια τη μεταφορά του σε ένα από τα άλλα είδη των υποθετικών λόγων.
- ✓ Πρβ. ΣΥΓΧΡΟΝΗ βιβλιοθήκη, «Κριτήριο Πάσχα Γ' Λυκείου, Λατινικά θεωρητικής κατεύθυνσης 2013», σ. 3 - 4, Ερώτημα Α. 1, Ερώτημα Β. 1, Ερώτημα Β. 2.
- ✓ Πρβ. ΣΥΓΧΡΟΝΗ βιβλιοθήκη, «Γ' Λυκείου Λατινικά, Πρότυπη δικαιολόγηση προτάσεων», σ. 143, Ερώτημα Γ.2.α και Γ. 2. β.
- ✓ Πρβ. ΣΥΓΧΡΟΝΗ βιβλιοθήκη, «Γ' Λυκείου Λατινικά, Πρότυπη δικαιολόγηση προτάσεων», σσ. 145-146, Ερώτημα Γ.2.γ

 σύγχρονο
ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ-ΘΕΠΙΚΗ-ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ
ΕΠ.Λ